

Kúria
ítélete

Az ügy száma: Bfv.II.84/2021/20.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Sebe Mária, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2021. december 11.
Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények
Terhelt: III. rendű
Elsőfok: Kiskőrösi Járásbíróság, 6.B.307/2016/49., ítélet, tárgyalás,
2018. augusztus 27.
Másodfok: Kecskeméti Törvényszék, 11.Bf.58/2019/18., ítélet, nyilvános
ülés, 2019. május 22.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a III. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Kiskőrösi Járásbíróság 6.B.307/2016/49., illetve a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 11.Bf.58/2019/18. számú ítéletét III. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja.

A III. rendű terhelt terhére megállapított vagyon elleni bűncselekményt folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont] minősíti.

A vele szemben kiszabott halmazati büntetést 2 (kettő) év szabadságvesztésre enyhíti.

Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Kiskőrösi Járásbíróság a 2018. augusztus 27-én kihirdetett 6.B.307/2016/49. számú ítéletével III. rendű terheltet társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont] és társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c)] miatt halmazati büntetésül 1 év 2 hónap, börtönben végrehajtani rendelt szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte, azzal, hogy a III. rendű terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte továbbá a Kecskeméti Városi Bíróság 18.B.1163/2007/260. számú ítéletével kiszabott 2 év börtönbüntetés végrehajtását. Ezzel egyidejűleg a járásbíróság a III. rendű terheltet az ellene bűnsegédként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette, amely rendelkezés tekintetében beállt a részjogerő.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2019. május 22-én meghozott 11.Bf.58/2019/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a III. rendű terhelt vagyon elleni bűncselekményét társtettesként elkövetett csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont] minősítette. A szabadságvesztés tartamát 3 év 6 hónapra súlyosította, egyebekben pedig a járásbíróság ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] **II.1.** A jogerős ügydöntő határozat ellen a III. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, miután a 2020. december 15-én a III. rendű terhelt nevében benyújtott, de aláírással el nem látott indítványt a Kúria felhívására 2021. április 14-én saját maga által előterjesztettként kérte figyelembe venni.

[4] Az indítvány szerint a jogerős ítélet törvénysértő módon minősítette a III. rendű terhelt által megvalósított vagyon elleni bűncselekményt üzletszerűen elkövetettként, figyelemmel arra, hogy bűnösségének megállapítására – a felmentő rendelkezésre is figyelemmel – egy rendbeli csalás büntette miatt került sor.

[5] Indokai alapján a támadott határozat megváltoztatását, és legfeljebb egy év tartamú szabadságvesztés kiszabását indítványozta.

[6] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1059/2021/2. számú átiratában a terhelt indítványát alaptalannak tartotta.

[7] Álláspontja szerint a III. rendű terhelt cselekvőségét rögzítő I. tényállási pont szerint ugyanazon sértett sérelmére, viszont két, különböző időpontban és eltérő módon valósult meg a tévedésbe ejtés. Egyrészt az cég 1-től és a cég 2-től származó búza vásárlása során, másrészt a cég 3-tól megvásárolni kívánt gabonával kapcsolatos kölcsönökre vonatkozó megállapodáskor. A kölcsönügyletek kapcsán az I. rendű és a III. rendű terhelt érdekkörébe tartozó cég 4 négy szerződést kötött a cég 3-al, a cég 5 képviselőjében tanú 1 ezen adásvételekhez nyújtott kölcsönt, négy alkalommal. Az újabb és újabb, előrefizetéssel teljesítendő szerződések miatt az I. rendű és a III. rendű terhelt magatartása a cég 5 képviselőjének ismétlődő – így önmagában is csalást megvalósító – megtévesztését eredményezte. E részecselekmények a Btk. 6. § (2) bekezdése folytán folytatólagosan

elkövetettként minősülnek, és a tényállás adataiból egyértelmű következtetés vonható le a III. rendű terhelt rendszeres haszonszerzésre irányuló akaratelhatározására is.

[8] A kifejtettek okán a Legfőbb Ügyészség a jogerős ítélet hatályában való fenntartására tett indítványt a III. rendű terhelt tekintetében.

[9] 3. A III. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében kifejtette, hogy az üzletszerűség megállapítása szempontjából a terheltek és a sértett megállapodásának pillanatában fennálló megtévesztő magatartásnak van jelentősége, nem pedig annak, hogy a sértett hány részletben utalta át a terheltek részére a megállapodás szerinti kölcsönösszeget. Megítélése szerint továbbá a III. rendű terhelt legfeljebb bűnsegédi magatartást fejtett ki, ugyanis a kölcsönből nem részesült, a kölcsönszerződés jogi személyek között jött létre.

[10] **III.** A felülvizsgálati indítvány alapos.

[11] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[12] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése (első fordulat) miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével (második fordulat) szabott ki törvénysértő büntetést.

[13] E felülvizsgálatra alapul szolgáló ok teljesülésének vizsgálata során azonban mindenkor szem előtt tartandó a Be. 650. § (2) bekezdésében foglalt alapvető szabály, amely szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ezzel összhangban a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével ítéltető meg (BH 2004.102.).

[14] Az irányadó tényállás azonban az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálandó (BH 2015.216.I.). Éppen ezért e tényálláshoz tartoznak mindazok a történeti tények, amelyeket az ítélet megállapított, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán a bíróság esetlegesen nem a történeti tényállásban rögzítette, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében (BH 2016.163.III.).

[15] 2. A jogerős ítéletben írt – és a vádirati tényállással betűhíven azonos – I. tényállási pont szerint I. rendű terhelt a III. rendű terhelttel szándékegységben, a II. rendű terhelt ügyvezetése alatt – tudtával és beleegyezésével –, a cég 4 képviselőjében eljárva tévedésbe ejtették tanú 1-et, a cég 5 sértett ügyvezetőjét oly módon, hogy 2015. január 27-én megvásárolták a tanú 1 ügyvezetése alatt álló cég 5 sértettől az általa a cég 1-től 1.450.000 forintért vásárolt 25 tonna búzát 1.725.000 forintért, illetve az általa a cég 2-től 6.200.000 forintért vásárolt 4 kamionnyi, összesen 99,42 tonna búzát 6.600.000 forintért. A búza mindkét alkalommal leszállításra került, azonban annak vételárát a sértettnek a mai napig nem fizették meg.

[16] Ezt követően meggyőzték tanú 1-et, hogy adjon kölcsön részükre készpénzt, amelyből a cég 3-tól vásárolnának búzát, hogy azt a külföldi partnerük felé értékesítsék. A megállapodás alapján a kölcsönöket akkor vehetik igénybe, ha az üzletben felhasználódik, és tanú 1-nek nagyobb összeget fizetnek vissza, mint a kölcsön. A megállapodás alapján tanú 1 mint a cég 5 képviselője átutalt a cég 5 bankszámlájáról a cég 4 folyószámlájára 2015. január

26-án 3.400.000 forintot, 2015. február 4-én 4.000.000 forintot, 2015. február 9-én 5.000.000 forintot, 2015. február 16-án 3.500.000 forintot.

[17] A cég 3-al a cég 4 üzleti kapcsolatban állt. Utóbbi cég képviselőjében az I. rendű terhelt járt el. Négy szerződés megkötésére került sor a két társaság között 2014. december 8. napjától az utolsó szállításig, 2015. február 20-ig. Ennek keretében a cég 3 2046,94 tonna kukoricát adott el a cég 4-nek 71.155.055 forint értékben, előre fizetéssel. A cég 4 az így megvásárolt kukoricát tovább értékesítette egy külföldi székhelyű gazdasági társaságnak.

[18] Az I. rendű terhelt és a III. rendű terhelt egy csárdában átadott tanú 1 sértett részére 300.000 forintot, majd egy másik alkalommal 600.000 forintot. A cég 4 2015. február 6-án 4.000.000 forintot utalt vissza a sértettnek, majd 2015. február 6-án további 810.000 forintot juttatott vissza a részére. A sértett feljelentését követően, 2015. április 8-án 300.000 forintot, 2015. április 17-én további 200.000 forintot, 2015. május 6-án 100.000 forintot, 2015. július 23-án pedig további 1.000.000 forintot utaltak át a cég 4 számlájáról a cég 5 folyószámlájára törlesztésként.

[19] I. rendű és III. rendű terhelt a sértettet a kapott pénz visszaadásával, illetve az átvett áru árának kifizetésével hitegették és különböző kifogásokkal éltek irányába, hogy miért nem fizetik vissza részére a kölcsönösszegeket, illetve miért nem fizetik ki az átvett áru ellenértékét. Az I. rendű terhelt a II. rendű terheltnek mint a cég ügyvezetőjének az e-mail címén, annak beleegyezésével küldött e-mailt tanú 1 részére, amelyben szintén kitalált kifogással élt.

[20] Az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terhelt jogtalan haszonszerzés végett tévedésbe ejtették tanú 1-et, és ezzel összesen 24.225.000 forint kárt okoztak. Az okozott kárból az eljárás során 7.310.000 forint megtérült, míg a fennmaradó 16.940.000 forint a felszámolás alatt álló cég 5 képviselőjében tanú 1 a nyomozás során előterjesztette a polgári jogi igényét.

[21] A korábban kifejtettek okán az irányadó tényállás részét képezi továbbá az elsőfokú ítélet bizonyítékok mérlegelése körében tett, a 17. oldal 3. bekezdésének első mondatában rögzített ténymegállapítása is, amely szerint I. rendű és III. rendű vádlott tévedésbe ejtette a cég 5 ügyvezetőjét, tanú 1-et a fizetési szándékuk tekintetében.

[22] 3. A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

[23] Ekként az üzletszerűség megállapításának tárgyi oldali feltétele az ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése, míg az alanyi oldalon a rendszeres haszonszerzésre való törekvés.

[24] Rendszeres a haszonszerzésre törekvés, ha az elkövető a különböző időpontban megvalósított ugyanolyan vagy hasonló bűncselekmények véghezvitelét jövedelemszerző forrásnak tekinti. Ebből a szempontból tehát nem az egyes cselekmények között eltelt hosszabb vagy rövidebb időtartamnak van jelentősége, hanem annak, hogy a cselekmények elszigeteltek, alkalmoszerűek-e vagy azokat a rendszeres haszonra törekvés – mint életmód – összekapcsolja-e (BH 2005.88.).

[25] A kifejtettek okán az üzletszerű elkövetés jellemzően – de nem kizárólagosan – több rendbeli, ugyanolyan vagy hasonló bűncselekmény elkövetése esetén válik megállapíthatóvá. Egyetlen bűncselekmény véghezvitele is maga után vonhatja azonban az üzletszerű elkövetés felrovását, ha a több részcselekményből összetevődő bűncselekmény a folytatólágosság törvényi egységébe tartozik (BH 2012.5., BH 2013.10.III.); ha a terheltet az eljárást megelőzően – az elbírált cselekménnyel közvetlen időbeli kapcsolatban elkövetett – ugyanolyan vagy hasonló jellegű több bűncselekmény miatt más büntetőeljárásaiban jogerősen elítélték (EBH 2008.1852., BH 2013.10.III.); vagy ha az elkövető rendszeres

haszonszerzésre törekvő akaratelhatározása további bűncselekmények elkövetése tekintetében is felismerhető (BH 2011.92.).

[26] 3.1. A Btk. 6. § (2) bekezdése szerint nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközökben többször követ el.

[27] A jogerős ítélet I. pontjában rögzített tényállásból kiolvashatóan az I. rendű és a III. rendű terhelt két, egymástól elkülönülő cél érdekében tévesztette meg a cég 5 ügyvezetőjét: egyszer akkor, amikor az ellenérték kifizetésének szándéka nélkül búzát vásároltak tőle, továbbá akkor, amikor a visszafizetésre irányuló szándék hiányában kötöttek vele kölcsönszerződést. E magatartás nem vitásan kimeríti a csalás Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott valamennyi törvényi tényállási elemét. A III. rendű terhelt védőjének érvelésével szemben annak sincs jelentősége, hogy a kölcsönügylet jogi személyek között jött létre, így a kölcsönösszezből a III. rendű terhelt nem részesült. A cég 4 képviselőjében ugyanis az I. rendű terhelt mellett a III. rendű terhelt is eljár, megtévesztve a sértett gazdasági társaság ügyvezetőjét. A törvényi tényállás szerinti elkövetési magatartás tanúsításával pedig a III. rendű terhelt a Btk. 13. § (3) bekezdése szerinti társtettesi magatartást fejtett ki.

[28] Az egymástól az előbbieket szerint elkülöníthető megtévesztő magatartások időpontja azonban nem tűnik ki a tényállásból: amíg ugyanis a búzára kötött megállapodás dátumát a jogerős határozatot hozó bíróság 2015. január 27. napjában jelölte meg, addig a kölcsönszerződésről azt állapította meg, hogy az előbbi megállapodás szerint búza leszállítását követően jött létre. Ehhez képest a tényállás a kölcsönszerződés szerinti első kölcsönösszeg folyósításának napjaként korábbi időpontot, 2015. január 26-át tünteti fel. Ekként a megtévesztő magatartások pontos időpontja az ítéleti tényállásból nem tűnik ki, de a cselekménysor egészének néhány hetes időtartama alapján a Btk. által megkívánt rövid időköz kritériumának bizonyosan megfelel. E rövid időköz okán az egységes akaratelhatározás meglétére is alappal vonható következtetés (BH 2013.1.), miként az sem kétséges, hogy a két, eltérő cél realizálása érdekében tanúsított megtévesztő magatartás ugyanazon sértett: a cég 5 vagyonában okozott kárt.

[29] Az I. rendű és a III. rendű terhelt tehát két ízben is megvalósította a csalás teljes törvényi tényállását, e két részcsselekmény azonban a folytatólagosság törvényi egységébe tartozik.

[30] A részcsselekmények számát illetően nincs jelentősége annak, hogy a cég 5 két alkalommal szállította le a megrendelt búzát, miként annak sem, hogy a sértett négy részletben folyósította a megállapodás szerinti kölcsönt. Nem vonja maga után ugyanis a csalás folytatólagosan elkövetettként megállapítását – önmagában – az, ha a terhelt egyszeri rendelésére a tévedésbe ejtett sértett több részletben szolgáltatja a megállapodás tárgyát (BH 2003.47.), miként a másik oldalról az sem, ha az elkövetési magatartás többszöri tanúsítása ugyanazon eredmény előidézése érdekében történik (EBD 2015.B.26.).

[31] A fentiek okán a Legfőbb Ügyészség átiratában írtakkal szemben a folytatólagos cselekmény részcsselekményeinek száma szempontjából közömbös, hogy a cég 4 és a cég 3 négy alkalommal kötött szerződést búza adásvétele tárgyában, és a cég 4 képviselőjében eljár I. rendű és III. rendű terhelt ehhez igazodóan négy ízben vett igénybe kölcsönt a cég 5-től a leszállított gabona ellenértékének kifizetéséhez. Ehelyett az a Legfőbb Ügyészség átiratában is kiemelt körülmény bír jelentőséggel, hogy az irányadó tényállás szerint a III. rendű terhelt részvételével két, különböző időpontban és eltérő módon valósult meg tévedésbe ejtés. A kölcsönösszeg négy részletben való folyósításával bekövetkezett kár ugyanazon megtévesztő magatartásból fakad, ezért a folytatólagos egység egyetlen részcsselekményeként értékelendő, ugyanúgy, ahogy az egyszeri tévedésbe ejtés nyomán a megállapodás tárgyát képező búza cég 5 általi kétszeri leszállítása is.

[32] A két részcselekményből összetevődő, folytatólagosan elkövetett csalás pedig önmagában elégtelen az üzletszerű elkövetés felrovásához. A kifejtettek szerint az üzletszerűség szempontjából az bünelkövetésre mint életmódra való berendezkedésnek, az ismétlődések számának van jelentősége, a kétszeri elkövetés pedig sorozatosan ismétlődőnek, rendszeresnek nem tekinthető.

[33] Ugyancsak az üzletszerűség megállapítása ellenében hat, hogy a jogerős határozatban rögzített, de az előbbieket szerint nem kellő pontossággal kimunkált tényállásból kikövetkeztethetően a két részcselekmény megvalósításának időpontja között alig egy nap telhetett el. Az két részcselekmény így az időbeli egybeesés okán egy töről fakadónak tekinthető, ami fogalmilag a rendszeres – ismétlődően visszatérő jellegű – elkövetés ellentéte.

[34] 3.2. A III. rendű terhelt bűnügyi nyilvántartási adatait áttekintve a támadott határozat tényállásában meghatározott elkövetési idővel szoros időbeli közelségben elkövetett, csalás vagy a 39/2007. BK véleményben írt, a csaláshoz az üzletszerűség megállapítása szempontjából hasonló jellegű bűncselekmény miatti elmarasztalására sem került sor.

[35] 3.3. A jogerős ítéleti tényállásból végül az sem tűnik ki, hogy a III. rendű terhelt további, a támadott határozattal elbírált bűncselekményhez képest ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmény elkövetésére készült volna, amely részéről a rendszeres haszonszerzésre irányuló szándék fennállását támasztaná alá. Ellenkezőleg, a tényállás V. pontjában írt, 2015. júniusában – a terhelttársai által – megvalósított csalás büntette miatt emelt vád alól a bíróság jogerős ítéletével felmentette a III. rendű terheltet, ami kifejezetten az ismétlődő bünelkövetés szándéka ellenében ható érvként esik számításba.

[36] 3.4. Mindezek alapján a Kecskeméti Törvényszék a jogerős ítéletében törvénysértő módon minősítette a III. rendű terhelt által elkövetett bűncselekményt társtettesként elkövetett csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont], hiszen cselekménye folytatólagosan elkövetettként minősül, ugyanakkor az üzletszerű elkövetés ismérvei nem teljesülnek.

[37] Megjegyzendő, a Kecskeméti Törvényszék jogerős ítéletében az üzletszerűség fennállásának indokát sem adta, amikor kifejtette, hogy „az elsőfokú bíróság a rendelkező részben tévesen minősítette a III. rendű vádlott cselekményét, mert – ahogy az indokolásban egyébként helyesen szerepel – az a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés bc) pontra figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő és büntetendő csalás büntette”. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság ítélete 21. oldalán kifejezetten utalt rá, hogy a III. rendű terhelt esetében az üzletszerű elkövetés megállapítását azért mellőzte, mert e terhelt egyetlen bűncselekmény elkövetésében vett részt, amelyhez képest a jogi indokolás nyilvánvaló elírás folytán utal a Btk. 373. § (5) bekezdésére, ráadásul – ellentétben a másodfokú bíróság ítéletében írtakkal – az (5) bekezdés a) pontjára. Ezzel együtt, az elsőfokú bíróság ítéletének a rendelkező résszel ellentétes indokolására való utalás nyilvánvalóan nem pótolja a jogerős határozatot hozó másodfokú bíróság részéről, hogy az elsőfokú ítéletet megváltoztató döntésének kiérlelt és szabatos érvekkel alátámasztott indokát adja.

[38] A III. rendű terhelt által megvalósított cselekmény helyes minősítése tehát folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont].

[39] 4. A bűncselekmény törvénysértő minősítése akkor teszi lehetővé a felülvizsgálatot, ha egyúttal törvénysértő büntetés kiszabására is vezetett. Jelen esetben a cselekmény enyhébb minősülése a büntetés törvénysértő jellegét érintő vizsgálat lehetőségét megnyitotta.

[40] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulata szerinti felülvizsgálati ok (törvénysértő minősítés) esetén ugyanis a hatályos eljárási törvény nem (miként a 2003. július 1. és 2018. június 30. között hatályos 1998. évi XIX. törvény sem) tartalmaz olyan szűkítő

rendelkezést, mint a 2003. június 30. napjáig hatályban volt 1973. évi I. törvény 284. § (2) bekezdése, amelynek értelmében törvénysértő minősítés esetén sincs helye felülvizsgálatnak, ha a büntetést a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között szabták ki.

[41] Ebből következően a hatályos eljárási törvény szerint felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha az a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tételkereten belül marad. Mivel a büntetési tételhatárok között a büntetést annak céljához igazítva, egyéniesítve, a cselekmény tárgyi súlyához, a belső arányossághoz igazodva kell kiszabni, ezért a törvénysértő minősítés érintheti a büntetés törvényességét akkor is, ha a kiszabott büntetés a helyesbített minősítéshez tartozó büntetési tételkereten belül marad, ám nem felel meg a helyes minősítésű bűncselekmény tárgyi súlyának, az alanyi bűnösség fokának (BH 2011.97.I.). A Be. szerinti szabályozás helyes értelme szerint ekként törvénysértő minősítés esetében akkor is szükséges a kiszabott büntetés vizsgálata, ha az a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretén belüli (BH 2017.359.IV.).

[42] A jogerős ítéletében a III. rendű terhelt terhére megállapított, a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző, és – a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel – az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel, míg helyes minősítés szerinti, a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntette egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ehhez képest a Btk. 80. § (2) bekezdése szerinti törvényi középértéket, 3 évet meghaladó tartamú – 3 év 6 hónap – szabadságvesztés az irányadó büntetéskiszabási körülmények elemzésének eredményeként jelentősen eltúlzott.

[43] Ekként a Kúria a főbüntetés mértékét a jogerős ítéletben megállapított enyhítő és súlyosító körülmények mérlegelésével enyhítette, és azt 2 évben állapította meg. A szabadságvesztésnek a felülvizsgálati indítvány szerinti, a törvényi minimumnak megfelelő tartamban való meghatározását ugyanakkor kizárta teszi, hogy a folytatólagos elkövetéssel a sértettnek okozott kár a csalás minősítését megalapozó, a Btk. 459. § (6) bekezdés c) pontjában meghatározott alsó értékhatárt többszörösen meghaladta, továbbá ennél is nyomatékosabb körülményként, hogy a III. rendű terhelt nem csupán büntetett előéletű, de a cselekményt felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének hatálya alatt állva követte el. A jelentős időmúlás és az eljárás elhúzódása ugyanakkor a törvényi középértéket elérő, vagy ahhoz közelebb eső tartamú szabadságvesztés kiszabását nem indokolja.

[44] IV. A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva – helyt adott, és megtámadott határozatot a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján megváltoztatva maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot. A III. rendű terhelt által megvalósított vagyon elleni bűncselekményt a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő, folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntetteként minősítette, és a vele szemben kiszabott szabadságvesztést két évre enyhítette, egyebekben pedig a jogerős ítéletet a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[45] V. Az ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát pedig a Be. 650. § (1) bekezdésének b) pontja zárja ki.

[46] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdésének első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. december 11.

Dr. Sebe Mária s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor
s.k. bíró